

Blomsterdekoratør-elev til DM i Skills 2020:

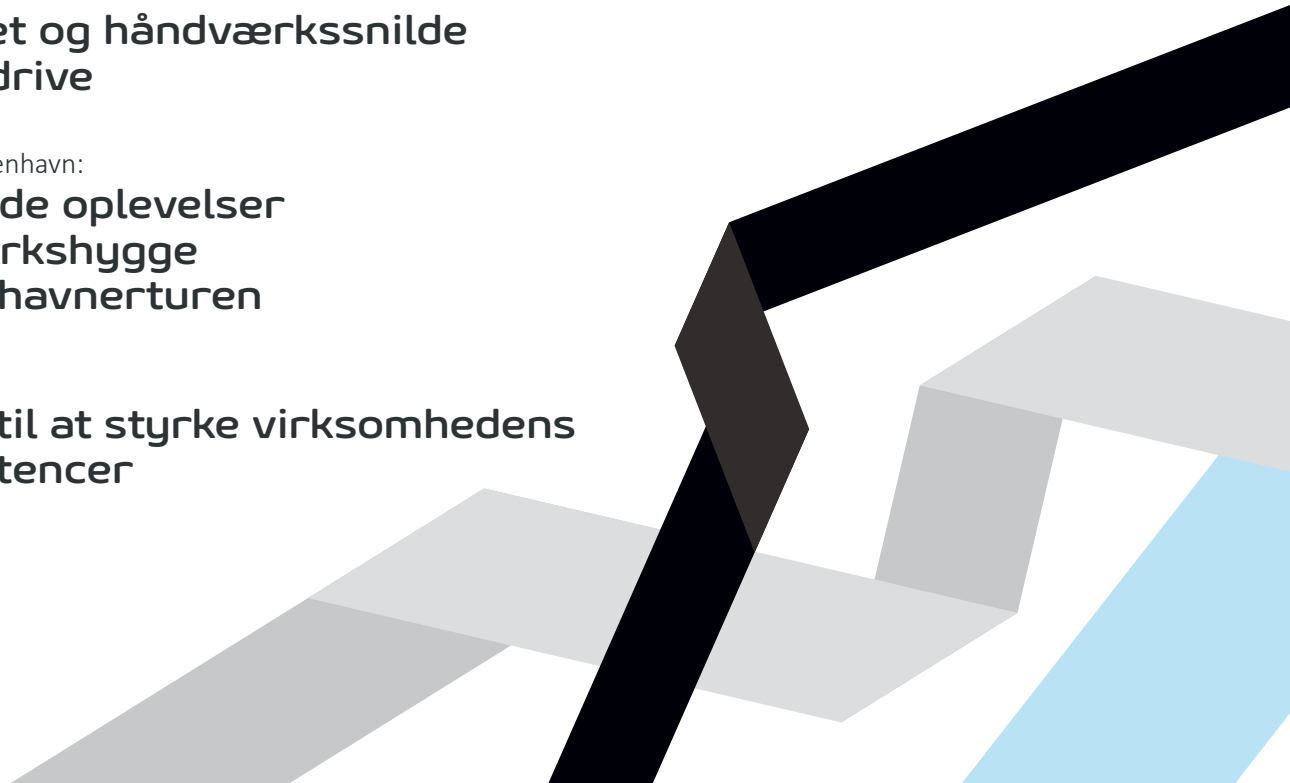
**Kreativitet og håndværkssnilde
er Kibas drive**

Studietur til København:

**Spændende oplevelser
og netværkshygge
på Københavnerturen**

IT-kompetencer:

**Få hjælp til at styrke virksomhedens
IT-kompetencer**

Kolofon

Bestyrelsen

Jacob Svendsen	Formand
Torkild Hansen	Næstformand
Kurt Sjøholm	Kasserer
Birger Olsen	Bestyrelsesmedlem
Lotte Hjorth Pedersen	Bestyrelsesmedlem
Claus Duevang	Bestyrelsesmedlem
Henrik Alfred	Bestyrelsesmedlem
Louise Skøtt Gadeberg	Sekretær, mobil: 6167 3760
Hjemmeside	www.roennehif.dk

Velkommen til nye medlemmer:

Anders Mahler	Knudsker-El
Lars Brendes	Brendes Beslag- og sikringscenter

Version 01/2020

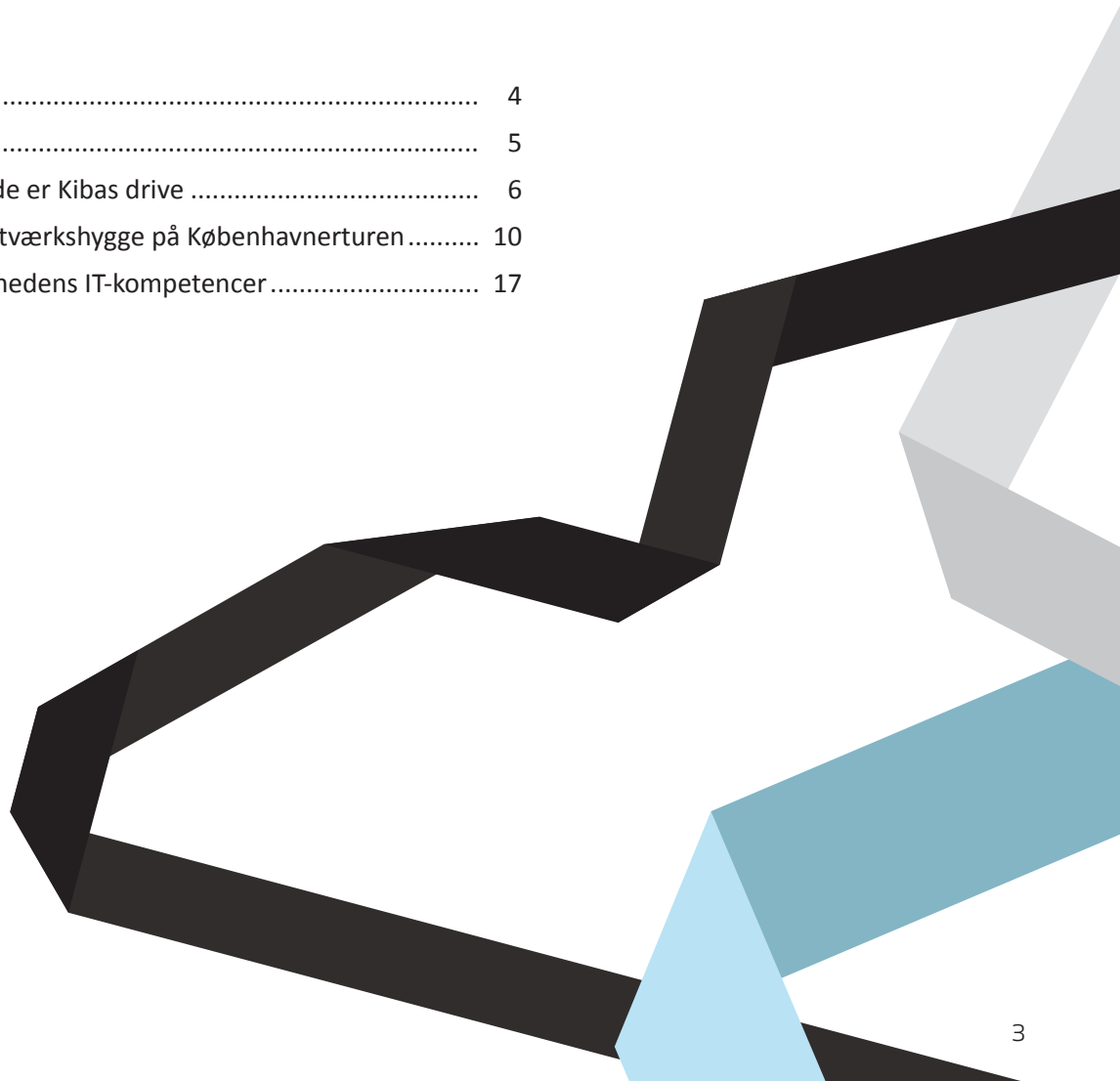
Udgivet af SMVbornholm

Redaktør og indhold: Louise Skøtt Gadeberg, Passion Kommunikation

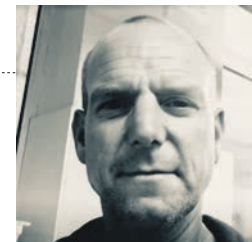
Layout og tryk: Bornholms Tidende Grafisk

Indhold

Formanden har ordet	4
Kort nyt	5
Kreativitet og håndværkssnilde er Kibas drive	6
Spændende oplevelser og netværkshygge på Københavnerturen	10
Få hjælp til at styrke virksomhedens IT-kompetencer	17

Formanden har ordet

Kære medlem af SMVbornholm: Godt nytår

Jeg vil starte med at sige en stor tak til dem, som deltog i vores studietur til København. Som jeg forstod på de fleste, var turen som sædvanlig underholdende og spændende, og alle fik en god snak med hinanden, når der ellers var tid til det.

Når vi siger godt nytår i år, kan vi samtidig sige velkommen til et nyt årti, 2020. Hvis vi kort skal blive ved studieture og rejser, har de sidste 10 år budt på ture så vidt omkring som til Stockholm, Moskva, Malmø, Berlin, Basel og Krakow foruden de mange studieture i Danmark, typisk til København. Alle ture har været med stor deltagelse, flere af dem har været decideret udsolgte, og vi i bestyrelsen ønsker at holde samme kadence for både rejser og deltagelse med lignende ture de kommende år.

Ingen ved, hvad 2020 vil bringe. Men vi på Bornholm ved med sikkerhed, at vi nærmer os et stort fald

i øens arbejdsstyrke - lige som resten af landet gør det. En ny prognose fra BRK viser, at der om 10 år vil være op til 8 % færre i arbejdsstyrken, samt at arbejdsstyrken på Bornholm primært

**Hvis du selv vil bidrage
til at formindske
rekrutterings-
udfordringen nu og her,
så er den helt enkle vej
at få ansat nogle
lærlinge, så vi får skabt
fremtidens
arbejdskraft.**

består af 40-59 årige. Derudover udgør de 60-64 årige 15 % af arbejdsstyrken, hvorfor rekruttering allerede nu forudses at blive en udfordring.

Har du som erhvervsdrivende gjort

dig overvejelser om, hvordan demografien i din virksomhed ser ud? Eller er du en af dem, der skal til at finde en afløser for din virksomhed? Det er nogle vigtige overvejelser, man nogle gange har lyst til at lukke øjnene for, men som er pinnedød nødvendige at se i øjnene - for virksomhedens fremtidige overlevelses skyld.

Går jeg tilbage i de gamle medlemsblade, kan jeg se, at rekrutteringsbehovet har været varslet og omtalt længe, men vi må nok se i øjnene, at det allerede nu, er en realitet for flere af brancherne på Bornholm.

Set i lyset af, at flere større vindmølleprojekter er på vej mod Bornholm, gør ikke udfordringen mindre. Og går det, som det spås, vil vi bare med den nuværende arbejdsstyrke, blive rendt over ende. Det er som at stå med et ben i hver lejr: Vi ønsker fulde ordrebøger, men det er også en følelse af magtesløshed, når vi ikke

kan gabe over alle de henvendelser, som måtte komme.

Hvis du selv vil bidrage til at formindske rekrutteringsudfordringen nu og her, så er den helt enkle vej at få ansat nogle lærlinge, så vi får skabt fremtidens arbejdskraft.

Med hensyn til lærlinge, så husk at indstille din lærling, eller en lærling du kender eller har hørt godt om, til årets lærlingepris i SMVbornholm. Vi sender en påmindelse ud til alle medlemmer på mail, men hvorfor ikke starte allerede nu ved at sende mig en mail med navn på lærlingen, ansættelsessted, samt en kort begrundelse for din indstilling. Lærlingeprisen bliver overrakt på årets generalforsamling.

Årets generalforsamling arbejdes der pt. på højtryk for at få arrangeret. Det vil du høre nærmere omkring snarest.

Med ønsket om et godt og produktivt 2020 Godt nytår

Jacob Grønberg Svendsen,
formand for SMVbornholm

Kort nyt

MHI Vestas vælger Rønne Havn til udskibningshavn for havvindmøller

Det betyder, at MHI Vestas vælger at montere og udskibe sine havvindmøller fra Rønne Havn, når havvindmølleparken Arcadis Ost 1 skal etableres ved Rügen i 2022. Her er nogle fakta om den gigantiske havvindmøllepark:

Fakta om Arcadis Ost 1 – MHI Vestas havvindmølleprojekt nær den tyske halvø Rügen

Arcadis Ost-havvindmølleprojektet pågår i perioden primo juni 2022 til primo februar 2023.

- MHI Vestas opstiller 27 havvindmøller af typen V174-9.5 MW på Arcadis Ost 1.
- De 27 havvindmøller producerer samlet set 257 MW.
- Arcadis Ost 1 ligger cirka 74 kilometer fra Rønne Havn, nær den tyske halvø Rügen.
- Havvindmølleparken vil kunne levere CO2-venlig strøm til ca. 300.000 tyske husstande.

Kilde: <https://www.roennehavn.dk/>

KREATIVITET OG HÅNDVÆRKSSNILDE ER KIBAS DRIVE

Kommende blomsterdekoratør, Kiba Liva Stenholt fra Lottes BlomsterVærksted, har netop deltaget i DM i Skills, hvor hun sammen med fem andre udvalgte blomsterdekoratør-elever viste deres håndværk frem for over 60.000 tilskuere fra hele landet. Kreativitet og at ramme kundens behov med sit håndværk er hendes drive, fortæller hun

Af Louise Skøtt Gadeberg

DM i Skills 2020 blev afholdt efter deadline på denne artikel, hvorfor vi ikke kan oplyse, om Kiba vinder inden for hendes håndværk. Læs mere på <https://skillsdenmark.dk/>

Kibas drive

DM i Skills er det store årlige Danmarks-mesterskab for unge fra erhvervsuddannelserne landet over. Omkring 300 unge er med som deltagere, og her kæmper de inden for de forskellige fag om at blive landets bedste. DM i Skills giver med andre ord de unge chancen for at vise deres håndværksmæssige talenter over for blandt andet grundskoleelever fra hele landet.

I år deltog Kiba Liva Stenholt, der er 18 år og i lære som blomsterdekoratør hos Lottes Blomster Værksted i Rønne.

"Vi er seks blomsterdekoratører fra hele landet - 3 fra hver af de to skoler - som er blevet udvalgt til at komme med til Skills. Man bliver vurderet på, om man er udadvendt og kan kommunikere til de unge, for der kommer

jo mange unge, der snart skal vælge uddannelsesretning, og så selvfølgelig på ens faglige kompetencer", forklarer hun, nogle uger før Skills løber af stabelen i Belle Center i Ørestaden i København den 16.-18. januar 2020.

"For mig handler Skills ikke om at vinde men om at få en fed oplevelse og en stor mulighed for at vise min faglighed frem."

Ikke bare buketter

Kiba Liva Stenholt er i gang med en toårig elevuddannelse med skoleforløb på Roskilde Tekniske Skole, og hun nyder at få lov at træne sit håndværk og stimulere sin kreativitet hos Lottes Blomster Værksted.

"Denne her branche er meget

mere end bare at stå og binde blomster – det handler om at få lov til at være kreativ, når man f.eks. laver sammenplantninger til større arrangementer og begravelsesbinderi, urne- og kistepynt, brudebuketter osv. Det er ikke bare buketter - det er blomster til særlige lejligheder, hvor

det er vigtigt på flere planer, at mit håndværk imødekommer kundens forventninger", forklarer hun.

Bæredygtige kranser blev et hit hos besøgende

Fagprøven tager hun først endeligt til april, men allerede fredag den

29. november 2019 afholdt hun den 'fagprøve-event', som danner grundlag for den fagprøverapport, hun skal forsvare i april.

"Jeg valgte at holde et arrangement i Lottes blomster, hvor temaet var kranse og bæredygtighed. Her holdt vi en fernisering, hvor jeg viste mine kransekreationer frem, hvor gæsterne kunne nyde et glas bobler, deltage i en konkurrence om kranse og være med til at binde en stor fælleskrans. Det var en hyggelig dag", fortæller Kiba stolt.

Hvordan opdager man sin kreativitet?

Kiba Liva Stenholt nyder, at hverdagen aldrig er den samme i Lottes Blomster - der er altid nye udfordringer og nye kreative opgaver, der skal tages livtag med. Især nyder hun at sætte sig ind i, hvordan hun med sit håndværk og sin kreativitet rammer kundens behov.

"Får jeg at vide, at en brudebuket skal være hvid, så kan den jo se ud på alverdens måder - det der med at fin-

de ud af, hvordan jeg gør bruden glad på hendes bryllupsdag - det giver mig et fedt kick".

På spørgsmålet om, hvordan man opdager, at man gerne vil arbejde med noget kreativt, svarer hun:

"Jeg har altid været kreativ og i gang med små krea-projekter. Jeg valgte først at tage en salgsassistentud-

dannelse via HG og i den forbindelse skulle jeg finde en detailbutik at komme i lære i – og så fandt jeg selvfølgelig den, der er den mest kreative på Bornholm. Og det har jeg ikke fortrudt - heller ikke, når vi ikke sidder end i 48 timer før mors dag. Det tempo og den holdenergi kan jeg godt lide".

SPÆNDENDE OPLEVELSER OG NETVÆRKSHYGGE PÅ KØBENHAVNERTUREN

At København er en by i rivende udvikling og arkitektonisk særklasse kan ingen være i tvivl om - i hvert fald ikke de 60 SMVbornholm-medlemmer, der den 5. december 2019 var på studietur i København. Oplev turen i billeder her.

Af Louise Skøtt Gadeberg

COPENHILL / Amager Ressource Center

ARC er ejet af kommunerne Dragør, Frederiksberg, Hvidovre, København og Tårnby, og som en fælleskommunal forsyningsvirksomhed drives ARC efter et hvile-i-sig-selv princip, hvor indtægter og udgifter skal balancere.

Her er vi på vej hen mod bestigningen af den stejle skibakke - i højt humør, trods god blæst.

Amager Bakkes skorsten er 123 meter høj. Den indeholder tre separate skorstensrør:

Et til hver af de to ovnlinjer, og et til en nødstrømsgenerator.

Facaden er desuden beklædt med altankasser - så med tiden bliver ARC en stor, grøn og levende skibakke.

Netværkshygge og oplevelser

Copenhill - også kaldet Amager Ressource Center - er en Integreret del af storbyen, der til gengæld for byens affald giver elektricitet, fjernvarme og genanvendelige materialer tilbage. Her byder guiden (for det ene af to hold) os velkommen.

Udsigten fra toppen. Bjergtagende udsigt over det meste af København. Copenhill er tegnet af arkitekterne fra Bjarke Ingels Group (BIG) og på taget er anlagt fire skipister, hver med eget liftsystem. Skibakkerne er desuden belagt med grønne 'kunst-sne-måtter', så danskerne kan stå på ski på taget af Copenhill om sommeren.

Udover skibakkerne rummer projektet en tagpark, et udsigtsareal, faciliteter til klatring mm.

Studietur til København

Undervejs fortalte guiden os flere spændende informationer. Blandt andet, at Amager Bakkes to identiske ovnanlæg har hver en kapacitet på 25-35 ton affald i timen. Når affaldet fyldes i indfyringstragten, falder det ned gennem affaldsskakten. Her danner det en lufttæt prop, så der altid er undertryk i ovnen.

Det tager 1,5-2 timer at brænde affaldet i ovnen, og det sker ved en temperatur på 950-1.100 °C. Temperaturen styres ved at blæse luft gennem hullerne i ristene. Når affaldet er kommet til enden af risten, er stort set alt energi frigivet som varm røg.

For hvert ton affald kan Amager Bakke producere 2,7 MWh fjernvarme og 0,8 MWh strøm

Enkelte tog elevatoren op igennem skibakken pga. gangbesvær, men de fleste var 'seje' og gik fortrøstningsfuldt i gang med at bestige 'bjerget'. Vi gik ad trappen i højre side, med enkelte afstikkere ind i det grønne terræn, og gjorde holdt for at nyde udsigten (få vejret...) undervejs. Som inkarneret sportsmand gik Holger forrest og viste vejen for den slatne ungdom. Her er vi - som skiltet foreskriver - halvvejs.

Netværkshygge og oplevelser

Upcycled Studios & Ressourcerækkerne

Dernæst gik turen videre med bus til Upcycle Studios, der er Danmarks første boligområde opført af materialer fra forladte boliger og industribygninger og placerer sig som et af tidens banebrydende projekter med henblik på bæredygtighed, genbrug og ressourcebevidsthed i byggeriet.

I Upcycle Studios stammer 75 procent af vinduerne fra almene boliger i Nordjylland. Og 1400 tons af genbrugsbetonen er støbt ud af Københavns Metros yderst holdbare betonaffald. Træet til gulve, vægge og facader skabes af overskudstræ fra Dinesen – hvor et stærkt fælles samarbejde muliggør at genanvende træet i bebyggelsen.

huslejen på disse boliger fik de fleste bornholmere til at gispe - men boligerne er meget populære og ikke svære at få leget ud, fortalte vores guide fra Lendager Group, der står bag koncept og opførsel.

Lendager ARC og Lendager UP har i samarbejde med Carlsberg Byen skåret murstensmoduler ud fra Carlsbergs historiske bryggerier i København, så historien og sjælen fra de gamle bygninger nu videreføres i Ressourcerækkerne. Murstenene stammer også fra gamle skoler og industribygninger rundt omkring i Danmark. I Ressourcerækkerne anvendes genbrugstræ fra konstruktionen af Københavns Metro, og teamet bearbejder den store mængde træaffald, så træet fremstår som smukke og bæredygtige materialer i projektets facader og interiør, blandt andet som gulv på lejlighedernes altaner.

Studietur til København

Her er vi (på første billede tv.) inde i en af gårdhaverne i Ressourcerækkerne. På det andet billede ses Lendagers animerede mission med de grønne haverum.

Om de grønne uderum siger virksomheden blandt andet, at:

"...taghaver, gårdhaver, grønne tage og vertikale beplantninger giver grobund for et varieret dyreliv, så bebyggelse og natur ikke bliver hinandens modsætninger - og at gennem indarbejdelsen af det grønne som et gennemgående tema i hele bebyggelsen bliver forståelsen af naturlige synergier og cyklusser således en indgroet del af beboernes dagligdag, hvilket giver et afkast – ikke kun i form af læssevis af friske grøntsager, men forhåbentlig også ved en øget miljøbevidsthed hos beboerne".

Frokost på Cafe 8-tallet

Frokosten var smørrebrød og en øl til dem, der trængte, og den indtog vi på Cafe 8-tallet i Ørestaden. Her ses et par af turens yngre deltagere, Anders Bjerregaard, indehaver af Stenbergs Tegnestue, og Lars Brendes Mikkelsen, indehaver af Brendes Beslag- og sikringscenter.

Netværkshygge og oplevelser

Cityringen

Efter otte års byggeri åbnede Københavns nye metroring den 29. september 2019. Metro-ringen er 15,1 km lang og har 17 stationer - og det forventes, at 122 millioner passagerer vil benytte banen hvert år.

Vi tog en tur med metroen og tog op på gadeplan på enkelte stationer for at opleve, hvor forskelligt de er udformet. Nogle var meget imponeret over det prægtige bygningsværk, der vil lette den transportmæssige infrastruktur for mange københavnere.

Studietur til København

Moltkes Palæ

Efter frokosten gik turen til Moltkes Palæ, der i dag er ejet af Håndværkerforeningen København og daterer sig tilbage til begyndelsen af 1700-tallet. I Moltkes Palæ har grever, storkøbmænd, enkedronninger, kunstnere og andet godtfolk huseret gennem tiderne, hvilket har sat sit præg på de gamle sale, så i 2005 og 2006 gennemgik Moltkes Palæ derfor en restaurering, som mange betegner som en total forvandling.

Også her blev vi kyndigt vist rundt og fik fortællinger om alt fra symbolik i loftets stukdekorationer til røverhistorier om hedengangne tiders virak i palæet.

Dansk Arkitektur Center - BLOX EATS

I BLOX - Dansk Arkitektur Center - gik vi på opdagelse i den nuværende udstilling om Bjarke Ingels, BIG-arkitekten der også står bag Copenhill. Her var alverdens modeller og visualiseringer udstillet - man må sige, det er imponerende, hvad den mand får sat i gang af arkitektonisk fantasifulde byggerier kloden rundt.

Vi afsluttede med en middag på toppen af BLOX og tog derefter bussen og færgen hjem til Bornholm. Trætte men glade - og fulde af oplevelser, gode samtaler, spændende viden og fin forplejning.

Næste år planlægger SMVbornholm en udenlandstur for medlemmerne. Stay tuned.

FÅ HJÆLP TIL AT STYRKE VIRKSOMHEDENS IT-KOMPETENCER

Små og mellemstore virksomheder er udfordret i forhold til digitalisering. Potentialerne er store, men SMV'erne mangler kompetencerne til at indfri dem. Men der findes flere relevante tilbud til SMV'erne.

Af: Henrik Lilja, chefkonsulent digitalisering i SMVdanmark, redigeret af Louise Skøtt Gadeberg

Mange bygge- og anlægsvirksomheder er ikke kommet med på digitaliseringsvognen. Stort set alle SMV'er anvender it i administrationen på lige fod med øvrige brancher, men på samtlige andre parametre som markedsføring, indkøb og logistik, lagerstyring osv. ligger bygge- og anlægsvirksomhederne under andre branchers brug af it.

Digitalisering kan frigive hænder til kerneopgaven

Det er ærgerligt, at virksomhederne ikke udnytter de gevinster, it-løsninger giver mulighed for. I en tid med mangel på kvalificeret arbejdskraft er digitalisering en oplagt måde at frigøre hænder til egentlige kerneopgaver.

'Digitalisering' behøver ikke at være omsiggribende forandringer i produktionen med kunstig intelligens, big data og robotter. Potentialet ved blot at 'sætte strøm til papirgangene' er store, siger Henrik Lilja, chefkonsulent digitalisering i SMVdanmark.

"Vi ser virksomheder, hvor ansatte i dag møder ind i virksomheden for få dagens kundeopgaver. I stedet kan de få opgaverne tilsendt til deres smartphone - ude hos kunden. Alene besparelsen ved at møde hos kun-

den frem for på virksomhedens egen adresse bonner tydeligt ud på bundlinjen. Timer og forbrug af materialer kan registreres på de samme smartphones og det letter administrationen både ude og hjemme – og minimerer materialespild. Systemet kan også bruges til nemt at billedokumentere opgaverne - med smartphonens kamera-funktion lige ved hånden".

Læs mere her:

- Vær med: <https://smvdanmark.dk/for-smver/digitalisering/videre-med-it>
- Se video: <https://smvdanmark.dk/for-smver/digitalisering/case-video-se-hvordan-andre-har-gjort>

Annoncører

Støt SMVbornholms aktiviteter og initiativer og vær synlig for foreningens øvrige medlemmer ved at tegne en logo-annonce i vores medlemsblad.

Prisen for et års annoncering i fire blade koster 2.500,00 kroner - kontakt næstformand Torkild Hansen for mere information og oprettelse af logo-annonce-abonnement. Bladet trykkes i et oplag på 180-200 stk. og omdeles til alle medlemmer, samt sendes til de lokale medier.

Pris for et år – fire blade kr. 2.500,-

Henvendelse til Torkild Hansen – næstformand

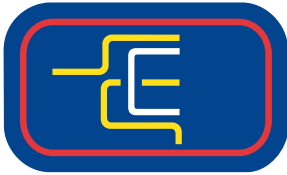
Øens Gulvsliber

PALDAN
ADVOKATFIRMAET PALDAN

BMI icopal **BMI MONIER**

BILHUSET
ELMER

Ret&Råd
ADVOKATER

EL OG VVS CENTER

HJB

 ADVODAN

BORNHOLMS
REVISION A/S

STEENBERG^s
tegnestue aps

Knudsker•el

VVS Bornholm

Center for **Grøn Energi** • Aut. VVS installatør
Tlf.: 56 48 50 60

RØNNE REVISION
Statsautoriseret Revisionsvirksomhed

K maskinværksted
Almindingsvej 76 · 3700 Rønne · Tlf. 56 95 89 65 · Fax 56 95 89 50

**Bornholms
Byggeforretning ApS**

Tlf. 5695 3600 · www.bbf-bornholm.dk

**BORNHOLMS
BRANDFORSIKRING**

FL.SVENDSEN VVS

Aut. VVS-installatør · Tlf. 5695 3943

GARANTI PÅ KVALITET

færvæghandel

malerfirmaet borg

– Lad hellere os male

www.malerborg.dk

tlf. 56 95 15 20 / 40 30 55 20

SMVbornholm ønsker alle et godt 2020

SMVbornholm er et tværfagligt netværk af erhvervsfolk, der bl.a. arbejder for at præge erhvervspolitikken og fremme erhvervslivets synspunkter - både lokalt og regionalt.